ТИ

Ти сходиш з літака —— вся у білому, сережки у вухах погойдуються, мов крихітні гаки для підвішування туш, твої чудернацькі черевики на високих підборах, з квадратними носами і пряжками, черевики, які коштували чи сімдесят, чи й усі сто доларів — хіба ж пригадаєш — такі важкі, що ти насилу переставляєш зіпрілі ноги, а тут ще й сонце сліпить очі. Сліпуче сонце. Ранок. Хай йому грець, де ж поділися темні окуляри? Ти ненавидиш ранки — в тобі скипає роздратування, ніби щось скисле підступає до горла,— але ти посміхаєшся, бо до тебе йдуть, вигукуючи чарівне слово — твоє ім'я.

Західне узбережжя вітає тебе.

— Мадлен, лялечко! Ти справжнє диво! Погляньте, вона ж справжнісіньке диво! — кричить якийсь чоловік.

Кілька репортерів клацають апаратами. Ні, це не королі фоторепортажу, ті біля знаменитих убивць і зірок більшої величини. Ти стоїш осяяна сонцем, мимоволі повертаєшся на спалахи камер і посміхаєшся. Ти посміхаєшся, незважаючи на огидний присмак у роті. Як тобі ненависне сонячне світло! Як тобі ненависний ранок! Як тобі ненависний чоловік, який обіймає тебе і метушиться поруч,—пройдисвіт, ти його бачиш наскрізь! — і все ж таки ти йдеш з ним до аеровокзалу, в своїх важких модних черевиках, у короткій білій спідниці, на вісім чи й десять дюймів вище колін, Ідеш, підставивши сліпучому сонцю обличчя зі злою посмішкою, а твій агент торохтить тобі в вухо, куди тобі треба поїхати, з ким побачитись.

Ти, сорокарічна жінка. Ти, неймовірне створіння у білому, з фарбованим білим, як кістка, волоссям, без жодної зморшки, без тіні думки на обличчі, з цією пустою, злою посмішкою, якою ти намагаєшся перебороти нудоту. Ви занадто пили вчора ввечері. Занадто галасували.

Твій агент дихає тобі просто в обличчя, з рота у нього смердить — до чого ж ти ненавидиш чоловіків!

— Куди ж запроторили мій багаж? — несподівано кажеш ти, аби спекатися його.

Які всі мляві, ледве рухаються. Земля ледве рухається.

— Багаж! Багаж!

Звідкись виринає по-хлоп'ячому меткий приятель твого агента, ляскає в долоні, метушиться. Твій багаж зараз доставлять. Не хвилюйся. Трохи потерті дорогі білі валізи, а їх кидають і волочать, ніби нічого не варті речі, та вони й справді нічого не варті.

Чого тобі треба тут, в Каліфорнії?

Ти сідаєш в таксі. Твій агент торкається твого атласного коліна — хай собі, його дотик нічого не значить, ти відкинулась на спинку сидіння і дивишся у вікно, намагаючись не помічати його руки. Як ти зневажаєш чоловіків! Ти сама про це сказала, та, на щастя, тебе не почув тоді ніхто сторонній.

— Красуне моя, лялечко, ти надзвичайна! Навіщо ти налякала мене по телефону? Що ти наговорила, яка там у біса перевтома? Це в тебе, у жінки, що ніколи й дня не хворіла! — І віп стиска твою руку.

Твоя рука — витончені, ніби з криці, напрочуд міцні кісточки, огорнені запашною, ніжною, білою плоттю, така жіночна, знадлива.

Мадлен Реидл.

— Тобі подобається сценарій? А лікарка? Сценарій. Плями на блакитній обгортці. В літаку ти гортала й гортала сторінки, примушуючи себе читати, запам'ятати роль. Ти ненавидиш ксерокопії.

Ти стенаєш плечима.

— Але ж ця лікарка — ти) Ти в своєму новому втіленні! Вона ніби для тебе написана!

Тебе привозять в готель. Запах хлорки і блощичної рідини. Пухнасті білі килими на підлозі. Ти неуважно киваєш, коли хтось підходить до тебе І привітно всміхається: "Даруйте, ви Мадлен Рендл?" Ти стоїш так, що твої неосяжні, зухвалі груди вигідно вирізняються на тлі скляної стіни, за якою видніється щось схоже на пальми. Ти виставляєш напоказ свої бездоганні точепі ноги, ноги сорокарічної жінки (а може, тобі вже й сорок один?) з шовковистою шкірою, у важких модних черевиках, за які заплачено, може, й двісті доларів, тепер і не пригадаєш. Везуть твої речі. Валізи напхані сукнями, і кожна коштує двісті чи триста, чи чотириста доларів, здасться, стільки ти платила за них,— а тепер вони зібгані, зім'яті, поховані під купами черевиків та іншого мотлоху. Через кілька хвилин, відчинивши найменшу валізку, ти розлючено скрикнеш: із флакона з полосканням для рота витекла зеленувато-голуба рідина!

— Хай йому чорт! Будь ви прокляті! Я більше не можу, не можу, не можу!

Ти метаєшся по кімнаті, гримотиш черевиками. В дзеркалі відбивається твоє біляве волосся і лихе обличчя — обличчя посередньої зірки. Ти така гарна, така багата, тобі всі заздрять, а рідина все-таки витекла, і ти кричиш своєму агенту і його приятелю, схожому на хлопчиська, щоб вони замовкли, щоб вони забирались геть І дали тобі спокій, ти зараз дзвопитимеш, ти негайно повертаєшся до Нью-Йорка...

— Ні, ні, Медді! Влагаю тебе!

— Моя дочка...

— Не доводь нас до відчаю, Медді! Погляпь, як у мене трусяться руки!

Джеррі простягає до тебе свої тремтячі руки, і ти уважно дивишся на них, бажаючи впевнитися, чи він справді щиро засмучений. Так, він весь тремтить. Бідолаха, він таки підупав, зовсім не схожий на того квітучого чоловіка, яким був років десять тому.

— З однією з моїх дочок сталась біда,— кажеш ти безпорадно.

І раптом тебе осіняє, що зараз між вами розігрується дуже важлива сцена, сцепа, де до краю напружені почуття. Люди схвильовано дивляться на тебе. Ти ніби граєш у п'єсі. Не в телевізійній мурі, заради якої ти сюди прилетіла (ти зпімешся в п'яти епізодах і отримаєш за це кілька тисяч доларів — кілька тисяч!), а в справжній п'єсі, як у Чехова, або... як у Чехова, де люди ридають і в благанні простягають один до одного тремтливі руки.

Так, це сцена з життя видатної людини — з твого власного життя.

— Та вже гаразд, заспокойся,— кажеш ти Джеррі. Ти ненавидиш чоловіків за їхню слабкість; але ти

й любиш їх тому, що вони слабкі. Ти береш Джеррі за руку. Ти на півголови вища за нього, але ще не така стара, щоб бути йому матір'ю. Не можеш-бо ти бути матір'ю всім! Він усміхається до тебе, і губи його тремтять, а хлопець, що прийшов сюди разом з вами, захоплено дивиться на вас. Ти розумієш, що в цій розкішній кімнаті з дзеркальними стінами ти — найрозкішніший, найцінніший предмет: вродлива жінка. Ти неймовірно, визивно гарна жінка, хіба можна не милуватися тобою? Ти потрібна людям. Ти так потрібна людям, згляньсся ж на них.

— У мене руки ніколи не тремтять. Ось дивись. О, твої чарівливі білі руки, унизані діамантами,

такі тверді після стількох років.

— Я щодня роблю сто пахплів,— кажеш ти Джер-рі. У двері стукають, і хлопець відчиняє їх навстіж. Входить дівчина у халатику, зі складною спорудою з жовтогарячих фарбованих локонів на голові. Не зважаючи на неї, ти гордо провадиш: — Хоч вірте, хоч ні, а я щодня роблю зарядку. Цілу годину! Я навіть вижимаюсь! Я спробувала бігати підтюпцем у нас в парку, але кляті пси так скаженіли, що тепер я бігаю вдома, дивіться: отак, на місці.

Всі з благоговінням дивляться на тебе.

— Мадлеп,— каже Джеррі,— ти незрівнянна! А тепер...

— Ось ти побачиш на власні очі, як я вижмусь двадцять п'ять раз.

— Медді...

Ти опускаєшся на килим. Скидаєш черевики. Лягаєш на свій м'язистий, пружний живіт, живіт сорокарічної жінки, на свої неосяжні перса, і починаєш вижиматися на руках — один, два, три рази!

— Це дурниці! — кажеш ти, важко дихаючи.— Я можу вижиматись так цілий ранок.

— Неймовірно! Мадлен, ти справжня спортсменка, така красуня і... і така спортсменка... Дивовижна жінка, правда?! — вигукує Джеррі.

Декорації швидко міняються, наступна сцена — в іншій кімнаті: ти перевдягаєшся, бурчиш і спересердя сіпаєш блискавку — зараз дівчина

в халатику начеше твоє волосся і збризне його липким пахучим лаком, незамінним для цих вітряних широт. Нігті на твоїх руках платинові. Нігті на твоїх ногах платинові. Твої виголені ноги гладенькі, як мармур,— досконалі ноги, ти ніколи на них і не глянеш, ти і в дзеркало майже не зазираєш, твоє обличчя здається нев'янучим. Та зараз на ньому якийсь дивний вираз — я вже бачила його колись, тоді ти сиділа в ресторані: лють, несамовитість, твої прекрасні блакитні очі аж косять від шаленства. О, ці твої напади сліпої люті!

Ти любиш трощити речі, шпурляти їх, куди втрапить. Раніше тобі подобалось непомітно перечіплювати офіціантів: поважні люди, що сидять поруч, безтурботно балакають, і раптом п'ять чи шість блюд із закускою летять на підлогу чи комусь із них на коліна,— ну хіба тут не зарегочеш? Ти реготала, мов навіжена, коли купка зеленого горошку розкочувалася по всьому столі; які тоді у всіх ставали смішні обличчя! Ще б пак, ти любиш перечіплювати і трощити, але прибирати опісля не любиш. Ти взагалі ніколи не прибираєш. Твоя кімната — справжнісінький хлів. Кому охота — нехай приберуть. Тобі подобається трощити, палити — з яким театральним жестом ти спалюєш у попільничках чи кошиках для сміття нікчемні, нікому не потрібні листи, котрі можна було б просто й спокійно зібгати і викинути, з якою насолодою ти шматуєш на дрібненькі клаптики одержану телеграму, а люди стривожено дивляться на тебе і не наважуються спитати, що ж трапилося.

Тебе зараз цілою юрбою ведуть до ліфта, а я в цей час з важкою головою тиняюсь кімнатами нашого нью-йоркського помешкання... Тебе садять в таксі, метушаться, захоплюються тобою, а я вкотре вже кручу телефонний диск. Ти, наша мати, розповідаєш анекдот: "Пливе, значить, Тед Кеннеді на своїй яхті, а назустріч йому..." — а я, твоя дочка, Меріон, не така вродлива, як моя сестра, але все ж таки симпатична, з рудувато-русявим волоссям, з такими ж блакитними, як і в тебе, очима, дівчина сімнадцяти років, але менш юна, ніж ти,— слухаю, як на другому кінці дроту, в Пітеровій квартирі невгамовно дзеленчить телефон.

Тебе саджають за столик. Подають меню. Тй відкидаєш його: "Келих сухого мартіні". Десь співав пташка, замкнена в клітку, ув'язнена в цьому кондиційованому склепі ресторану, вона співає для тебе. Хтось пасе очима на вигин твоєї шиї. Хтось простягав тобі попільничку. Ти переповідаєш анекдот, почутий минулого тижня в Лондоні: "Католицька черниця приїхала до Конго, і от усю їхню місію вирізали, врятувалася вона одна і... що ж там далі?., так-от, місцевий вождь каже їй..." Ти голосно і злостиво смієшся з анекдоту, який сама щойно розповіла, а я стою біля вікна, дивлюся вниз, на Сентрал-Парк, і знову набираю номер. В одинадцяти кімнатах нашої квартири так порожньо! Порожнеча, помножена порожнечею. Без тебе, без твоєї навальної ходи, без твого медового, владного голосу тут рай, але рай цей надто порож-пій і невірогідний.

Я набираю інший номер, недбало занотований в записнику. У трубці лунають невблаганні, слухняні гудки, наче я вдруге потрапила в ту саму квартиру, що і раніш, телефон дзеленчить, мало не надірветься, і жодної надії, що хтось мені відповість. Де Міранди-пі подруги? Де всі? За спиною у мене щось шарудить... ні, нічого, ані шелесне ніщо. А мені вчулося, ніби це ти прийшла, мамо, і, не знайшовши того, що шукала, хряснула за своєю чудесною звичкою дверима. Наша квартира, наше місто сповнені твоєю відсутністю, тут мирно і сумно без тебе. А в трубці гудки, гудки без кінця. Я тихо опускаю трубку. Що ж далі?.. Треба набирати інший номер. Намагатимусь додзвонитись. Тебе тут немає з твоїм вічним гриманням: "Не морщ лоба! Не горбся! Отак треба ходити, дивись на мене — нехай усі бачать, що ти лишаєш-с я своїм тілом!" —— через те не можна зараз сидіти, треба діяти, думати. З дванадцятого поверху нашого будинку я бачу дерева в парку, мереживо алей І ставків, усе це мені до смерті обридло, воно частіша нашого родинного життя. "Який розкішний будинок!

А який краєвид відкривається з вікон!" — захоплюються твої знайомі, і ти вдоволено посміхаєшся, мамо, дарма що взимку з цих неоковирних старомодних вікон так дме, що тільки держись, а власник будинку ніяк не полагодить капалізацію, дарма що вся стеля в плямах і ми з

Мірандою ловимо дрижаки ночами в своїх спальнях у найдальшому закутку квартири,— все одно це твоя квартира, і більше ти ніде не можеш жити.

Ти й тут не можеш жити, та це все одно. Я набираю ще якийсь номер з Мірандипого записника, і цього разу мені негайпо відповідають.

— Алло! — озивається дівчачий голос.

— Скажіть, Міранда часом не у вас?

— А хто це говорить?

— її сестра Меріон.

— Яка ще Меріон?

— її сестра Меріон... Міранда у вас? Може, ви знаєте, де вона?

— Звідки мені знати, де вона?

Голос у дівчини безбарвний, знуджений, вона,'мабуть, щойно прокинулась у себе в Іст-Вілліджі — одна з Мірандипих нових приятельок, пропаще створіння.

— Так ви її не бачили?

— Ну до чого ж тут я, чому ви питаєте мене? Я не довідкове бюро. І ніякої Міранди не знаю. Ніхто її не знає. її ніколи не зрозумієш, ні, це не ваша мати, та без усяких викрутасів, через те я схиляюся перед нею. А Міранда нещира... усім бреше...

— Коли ви востаннє бачили її? Мовчання. Дівчина позіхає:

— Можливо, ми говоримо про різних людей?

— Вчора ввечері вона пішла з дому і...

— Ні, я нічого не пригадую.

Вона кладе трубку — розмова скінчилася. Просто дивно, як різко люди вміють урвати розмову.

Ти п'єш другий келих мартіні. Пожадливо їси маслини. Хтось цілує твою руку, твою дивовижну руку, з витонченими білими пальцями. Ні, не тебе вони так палко люблять, цілуючи твої руки, не тобою захоплюються. Ще б пак, вони люблять твої руки, твоє обличчя, твоє надзвичайне тіло, але не пов'язують усе це з тобою, не люблять тебе. Ти мастиш маслом булочку. Знімаєш шкаралупу з омара, що лежить на тарілці, і їси, їси... Він схожий на велетенського червоного таргана, мамо. Але він тобі смакує. Радісно бачити, як ти їси. Продюсер, отой хлопчачого вигляду дідок з фарбованим волоссям і гострими очицями в червоних прожилках — він замовив лише фрукти й селянський сир — заздрить на твої міцні щелепи і чудовий шлунок. Яка жінка ця Мадлен Рендл! Усе, що про неї кажуть, чистісінька правда!

Знову зміна декорацій: ти сидиш перед дзеркалом, яскраве світло. Скільки людей трудиться над тобою. Дівчина в білому лікарняному халаті закохано втирає в твою шкіру крем. Юна манікюрниця і в зрілому віці не стане такою, як та, пожалій її. З дзеркала тобі самовдоволено посміхається літній перукар, присадкуватий і кучерявий, мабуть, іспанець. Його подих легенько лоскоче тобі потилицю. Він розчісує твоє волосся, милуючись тобою. Яка точність, яка спритність в усіх ного рухах, ніби виконує вправу в гімнастичному залі, думаєш ти. Багато років тому, коли ти ще тільки ставала жінкою, це захоплення твоїм тілом тебе запаморочувало. Воно й зараз тебе запаморочує, пе супереч. Скільки метушні, скільки уваги, нескінченні зйомки, кілометри кіноплівки, нескінченні репетиції, тугі пачки грошей, юрби людей — їхні

обличчя мигтять перед тобою, насовуються, впізнають — яку ж треба снагу, просто дивно, мамо, що ти не втратила своєї жіночності. Окоренкуватий перукар ні на хвилину не замовкає, ніби за балаканину він теж одержує платню, а ти байдуже роздивляєшся у дзеркалі своє відображення. Воно — твій товар, твоє багатство. Ще більше багатство — твоє тіло. Невже коли-небудь воно розсиплеться, зігниє, щезне? Ні, не думай про це; ти нікому не віддаси свого багатства, воно — твоя власність, так само, як і одна з твоїх улюблених дочок-близнючок, над якими завжди воркують твої знайомі. Ти у відповідь посміхаєшся з награною радістю, а сама ніби думаєш: "Як? У мене, виявляється, є дочки? Близнята? Коли ж це я встигла? І в газетах писали? Що я коло них упадаю? Де вони? Скільки їм років?"

Ти красуня, всі інші — потвори. Заплилі жиром, тоскні потвори. Авжеж, придивись до них на вулиці, в приміщенні аеровокзалу, в театральному залі! Усі підряд потвори, з ніякими або бридкими обличчями, ось тому вони цілими юрбами спішать до модного театру на Бродвеї, коли ти граєш у так званих комедіях або "музичних" комедіях, вони не пропускають жодного твого виступу по телевізору, заворожепі не твоїми бездоганними зубами і профілем, а рівномірним дзижчанням поверхні екрапа, який підказує їм, що все гаразд, що вони поводяться, як нормальні, добропорядні потвори — куди їм до тебе, чи до таких, як ти. Т и і такі, як ти, істоти відмінної породи.

Приходить жінка прибирати нашу квартиру. Десята година ранку. Внизу по вулиці люди ведуть до парку собак. Минуло вісім годин відтоді, як ви з Міран-дою пішли з дому, тільки не разом, кожна окремо, порвавши між собою назавжди і зі мною теж,— так, в усякому разі, ти сказала; минуло вісім годин відтоді, як Міранда скочила на підвіконня (ти не помітила, що вопо зовсім трухляве і ось-ось розвалиться?), погрожуючи википутись з вікна. Вісім годин, як за тобою хряспули двері. А тепер ти дивишся на себе в дзеркало, і в тобі наростає глуха лють, бо ти ненавидиш, ти зневажаєш цих людей, які клопочуться коло тебе, тобі нестерпні дотики чужих рук, ти примушуєш себе зосередитись... зосередитись на сценарії, шматки з якого ти вже вивчила в літаку...

намагаєшся думати про свою майбутню роль — ти повинна перевтілитися в жінку зовсім іншого складу, а тому й не таку самобутню, як ти, але яка спокуса відтворити на сцені новий характер. Ти зараз не думаєш про вчорашню розмову, ані про всі попередні розмови, про банальні сварки зі сльозами і взаємними образами — адже то не діалог з п'єси, навмисне написаний для тебе, скріплений твоїм підписом у контракті, тому ти спокійнісінько можеш забути про них.

Цієї ночі ми з Мірандою побачили, щб ти за мегера. Отоді, коли в тебе зірвався голос, хоч ти й не репетирувала цю сцену. Ось послухай:

— Я з ним порвала! Я нагнала його геть! Тільки спробуй ще раз з ним зустрітися і я порву з тобою! Зараз же іди до лікаря, інакше я тебе більше знати не хочу! Ти не моя дочка! Забирайся до дідька!

Ти розлютовано кидалася по кімнаті, по своєму, так званому, кабінеті а полицями нечитаних книг на стінах і твоїм крикливим, позбавленим смаку сміховинним портретом: яскраво-червоні вуста, неприродно рожеве тіло, що побувало в обіймах двох чоловіків і лишилось цнотливе, ніби в античної богилі. Ти металася по кімнаті, осатаніло втискаючи в пухнастий килим босі п'яти.

— Тобі начхати і на матір, і на сестру, які зичать тобі добра, тобі взагалі начхати на всіх, на кого ти тільки стала схожа: обличчя змарніло, а з волоссям вробила казна-що...— Міранда пофарбувала його в чорний, як смола, колір, мов у індіанки, щоб не бути схожою на мене,— ти думаєш, що можеш тут верхово-

дити, та я не відступлюся, ти мене знаєш, Мадлен Рендл не побоїться скандалу, не побоїться дівчиська, шмаркачки! Ти мене знаєш!

Ти аж заплакала, так тобі допекло. Ти й справді страшна, мамо, ти не спинишся ні перед чим, ми завжди це відчували, хоч по-справжньому усвідомили це тільки сьогодні. Я дивилася на твоє обличчя, по якому

скочувались прозорі сльозинки, дивилася на Мі-рандине обличчя, на шкірі якого ручаї сліз залишали брудні борозни, а тоді знову па тебе, на мою сестру і на тебе, слухала вашу лайку, і у мене було таке відчуття, ніби всі ми граємо, самі того не підозрюючи, сцену, яку хтось для пас визначив, і нам несила відмовитись від написаних для нас реплік. І тоді я раптом сказала:

— Не вирішуйте нічого зараз. Почекайте до ранку. Ви обидві подивились на мене.

— На скільки в неї затримка, на скільки? На місяць? — скрикнула ти. — Але ж ризик зростає з кожним тижнем! Що ти знаєш про життя, про справжнє життя?

— А чому ти думаєш, що я робитиму аборт? — озвалась Міранда.

— Тільки послухайте цю потвору! Погляньте на її паскудну пику, на цю мерзоту на голові — справжнісінька індіанка, тобі місце в вігвамі, а не в моїй квартирі!

Якби не Мірандині виставлені вперед коліна — вона відхилилась на канапі назад, ніби бажаючи захиститись,— ти, мабуть, кинулася б па неї, вчепилась у ці ненависні коси і дерла б їх повними жменями.

— Я не потвора. Я була потворою, але тепер я вже не потвора. Я не схожа на тебе і на інших у цій квартирі. Я тепер уже не потвора,— спокійно відказала Міранда.

Міранда, моя сестра-близнючка, подруга мого дитинства — тоді ще мало схожа па мене, хіба що в неї було таке ж ніжпе, прозоре личко й тендітне тільце,— зараз з ненавистю відштовхувала мене, бо мене, як і її, народила ти. Щоправда, до мене вона не відчувала особистої зненависті. Навіть не гнівалась па мене. Ти відібрала у нас весь наш гнів. Відібрала снагу, лишивши тільки ці худі, як у школярок, тіла, пласкі

груди, цибаті ноги. Так, ми гарненькі, але таких, як ми, хоч греблю гати! Ми ходимо по сцені, але десь на задньому плані; в центрі її — ти, всі прожектори скеровані на тебе, на широкі порухи твоїх рук, на твою чарівну білозубу посмішку, на твої блакитні очі, які, здається, ще трохи — і почнуть косити...

Пам'ятаю, ти входила обідньої пори зі своїми стильними приятелями до одного з ресторанів у центрі міста, а якийсь чоловік, що виходив звідти, зауважив своїм супутникам,— я сама чула: "Хай йому біс! Тільки погляньте на неї! Невже все це справжнє?" Ти тоді важила на десять фунтів більше належного, і аж вивалювалася з тісної червоної сукні, волосся було викладене пірамідою за тодішньою модою, спідниця так щільно облягала тіло, що замалим не тріщала на колінах, ноги були втиснуті у крихітні гостроносі черевички на тоненьких шпильках.

— Ой-йо-йой! — простогнав інший, але не з відразою,— вигук вирвався в нього несамохіть.

— О-ой, це ж Мадден Рендл, ти знаєш Мадлен Рендл?

Мадлен Рендл. М и знаємо.

Ти поглянула на тих чоловіків з виразом страшенної погорди й огиди — обличчя у тебе було таке бліде від косметики, що нагадувало екран відбивача на трасі, нафарбовані яскраво-червоною помадою губи відтінені фіолетовим контуром — умить оцінила їх і відкинула геть; велична, недосяжна для пересічних чоловіків, ти вшановуєш їх тільки зневагою й сміховинним брутальним кокетством. Ти така брутальна І сміховинна, мамо, люди мали б сміятися, побачивши тебе! Дивно, що вони не сміються. І ці чоловіки навіть трохи злякано дивилися на тебе, а ти і твої приятелі з веселим галасом увалилися до ресторану. Мені тоді здалося, що ти збожеволіла. З'явитися на вулиці у такому вбранні, дивитися на людей таким поглядом, осміхатися такою кривою посмішкою, глузувати з них І дражнити їх своїм тілом!

Ти завжди дражнила нас, мамо.

Зараз ти гортаєш сценарій, струшуючи сигаретний попіл на сторінки. Хтось підшивав твою сукню. Під ногами всякі гумові кабелі. Камери —на пих ти й не глянеш. Жарко, сукня на грудях і під пахвами мокріє від поту. Раптом тебе охоплює надзвичайне хвилювання. От-от ти перевтілишся в іншу людину.

Тут, у Нью-Йорку, я лишаюсь Меріон Рендл, однією з твоїх дочок-близнят, а там, в Голлівуді, ти вже не моя мати, ти зовсім інша людина — лікарка, так, здається, тобі належить за сценарієм? Луснеш від сміху! Ти —лікарка! Ти сама, без сторонньої допомоги, маєш врятувати від пошесті ціле мексиканське місто! Ти вже не Мадлен, ти — інша людина, і всі, хто витріщився на тебе, захоплено, люблячи, заздро, наснажують тебе, і ти стаєш цією новою, химерною істотою, жінкою-лікарем,— твої глядачі допомагають тобі повністю перевтілитися, перестати бути собою. Ти оживаєш уже як інша особа. Ти хвилюєшся, хмілієш від щастя, ти забула про все інше, у тобі плоть і кров іншої особи! Жодному критикові пе вдалося оцінити сили твого таланту.

— Ваша мати — суцільне непорозуміння. Не знаю, як тільки земля її носить? — якось сказала мені й Мі-ранді наша шкільна подруга.

— Ваша мати — нездара. Ваша мати — злочинниця,— заявив нам один з твоїх опальних коханців на гамірливій вечірці, у нашій-таки квартирі; здається, то був швед, що заповнив вакуум між Нільсом — хірургом пластичних операцій, і Пітером.

— Ваша мати — чудова комедіантка, але тільки тоді, коли грає серйозні ролі,— призналась нам твоя колега, актриса, сп'яніла від вина чи наркотиків, а може, і того, і другого.

— Ваша мати не жінка,— казав батько.

Та ніхто з них не збагнув, так само як і театральні критики, твого фантастичного вміння вивернути себе навиворіт, вживаючись в образ, дарма — жінка ти чи не жінка. А я завжди це розуміла. Так само, як і Міранда. Ось де причина твого професійного успіху: твій дивовижний дар перевтілення. Ти вмієш втекти, сховатися в іншій людині навіть зараз, коли твоє власне життя от-от розлетиться на друзки.

Захекавшись, я вбігаю до Пітерового кабінету. Пітер сьогодні майже в формі: загар на обличчі нерівномірний, ніби недбало втертий у шкіру крем, посмішка вимучена, та загалом вигляд у нього цілком нормальний, здається, у нього все гаразд.

— Ні, Міранди я не бачив. І взагалі не бачив її вже два тижні,— каже він.— Щось трапилось?

— Сьогодні вночі вона пішла з дому. Мами теж немає, вона в Голлівуді... вони жахливо посварилися, такого ще ніколи не було... я подумала, що вона в тебе.

Пітер мовчить. Він дуже схвильований. За спиною в нього тужливо гуде кондиціонер, ніби і він перейнявся Пітеровим хвилюванням.

— Бачиш, я з твоєю сестрою... ми вже не зустрічаємось...

— Вона тобі не дзвонила?

— Ні.

— Не знаю, що й робити. Де її шукати?

— Через що вони посварились? Через мене?

— Так, через тебе, але не тільки... вона... Ти, мабуть, знаєш?

Знову западає мовчанка. Пітер міряє кроками кабінет. Наштовхується на ріжок письмового столу.

— Я… я нічого не знаю! Про що ти? — питає він.

— Вона відмовляється піти до лікаря. Відмовляється робити аналізи.

— Які аналізи?

— Ти знаєш які.

Я починаю потроху тремтіти від хвилювання й сорому. Ніби я Мірандин дублер — звіряю Пітерові її таємницю.

— Вона вагітна? — шепоче Пітер.

— Вона відмовилася піти до лікаря, щоб знати напевне.

Він розгублено дивиться на мене: що ж робити? А втім, він, можливо, думає про тебе, мамо, він боїться твого гніву — думає про тебе, а не про Міранду: як Мадлен помститься йому? З усіх твоїх коханців, мамо, Пітер був найрозумніший. І ніхто ніколи не довідається, чому ти прогнала його того ранку в Аспені. Ти зробила це за сніданком. Вкусила якась муха — ти і прогнала. А він, як і Нільс, як і Тоні Хант, втративши тебе, але не в змозі забути, перекинувся на нас із Мірандою. Відшиті тобою коханці завжди швартуються до Міранди чи до мене — до кого першої, не має значення. Буває, спочатку залицяються до Міранди, буває — до мене.

— Вона певна, що завагітніла? — питає Пітер.

— Вона не хоче про це говорити. Здається, це її мало турбує, а от мама переживає.

— Господи...

Нам обом страшенно незручно. Колись Пітер відвів мене вбік, узяв за руки, освідчився в коханні і сказав, що має намір зі мною одружитися. Мені

щойно минуло шістнадцять. Зелене дівчисько, школярка. Наступного тижня він уже дзвонив Мірапді. Півроку вони всюди бували разом, приховували від тебе свою непристойну таємницю чи жартома, а чи всерйоз, мамо, але ж ти, звичайно, знала, що вони?.. Невже не знала?.. Ніхто не розповів тобі про пих? І от одного чудового дня ти про все дізналася або удала, що дізналася, ти здивувалася, або удала здивування — як ти сатаніла: двоє близьких тобі людей, двоє затьмарених твоєю тінню супутників насмілилися кинути тобі виклик!

— Значить, ти не знаєш, де вона?

— Ні, не знаю. Це її дуже вразило?

— Так. Мабуть, треба повідомити поліцію. —— І Мадлен у Голлівуді?

— Вона повернеться в понеділок.

— Ти не думаєш, що Міранда хоче просто настрахати нас?

— Чим настрахати? Що ти хочеш сказати? Раптом Пітера опановує хвилювання. Загар на його обличчі темнішає.

— Я... я подумав... мені здалося, що вона погрожувала накласти на себе руки..,

— Так, погрожувала.

Ми дивимося розгублено одне на одного. Гуде кондиціонер. До горла підступає нудота, у голові памо-рочиться. І раптом мені спадає на думку: "Усі чоловіки слабкі, просто нікчеми".

— Вона й тобі казала? Що заподіє собі смерть? — питаю його.

— Разів зо два, але я не надав цьому значення. Вона була тоді така збуджена.^

— Що саме вона казала?

— Не пригадую.

— Невже... Невже вона справді говорила про це? Що ж вона казала?

Оі

— Меріон, я не пригадую. Коли повернеться Мадлен?

— У понеділок.

— Вона вже тобі дзвонила?

— Ні.

— Вона поїхала сьогодні вранці?

— Так.

— Я б не міг... ти не даси мені її телефон?

Він і досі кохав тебе, мамо! Ви послухайте! Ти вигнала його, викинула його з голови, він зробив дитину моїй сестрі, він, що півжиття

проводить зі своєю дружиною і трьома маленькими синами в Коннектікуті, цей порядний, розумний, поважний, добродушний сорокадвохрічпий чоловік, незважаючи ні на що, кохає тебе, він і досі кохає тебе! Я все більше переконуюсь у тому, що чоловіки нікчемні, їх треба або жаліти, або зневажати, вони здатні бути лише тлом для такої жінки, як ти...

— Я не дам тобі її телефон. І ти це знаєш.

Ми дивимось одне на одного. Нам до болю соромно.

— Пробач,— каже він,— але я нічим не можу зарадити. Ти знаєш, я кохаю Міранду... я ладен зробити все, що в моїх силах, для неї, для вашої матері, для тебе, повір мені, але чим я можу зарадити? Приятелів її я не знаю. Люди, з якими вона злигалася останнім часом,— психи, наркомани — глузували з мене, я так і не познайомився з ними ближче. Вони не підпустили мене до себе, а вона віддала їм пере: вагу.

— Я нічого не забула... сумочка. Час іти. Ні, я, мабуть, вибігла з дому без сумочки. Та я все ще нишпорю очима по підлозі, по бежевому килимі, біля ніжок стільців, не пригадуючи, що ж я загубила.

— Куди ти зараз ідеш?

*— О другій у мене урок музики..і

Сі

— Але що ти думаєш робити? Де шукатимеш Міранду?

— Не знаю.

— Повідомиш поліцію?

— Не знаю.

— Може, ще трохи зачекати? До завтра?

— Гаразд, Пітере. Не хвилюйся. Я зачекаю.

Він Іде зі мною до дверей. По той бік дверей сидить його секретарка — коли ми проходимо через її кімнату, між нами вее повинно бути по-іншому. Він знає це І тому зараз, в останню хвилину, бере мої руки в свої... батько, коханець, колишній коханець?

— Меріон, прошу тебе, подумай про себе. На тобі лиця немає. Все буде добре, от побачиш!

— ТвоТй дружині ми ні про що не скажемо,—за-певпяю його.

Він не ображається. Я думала, це його образить, але ні; він скрушно хитає головою. Ледь засоромлепо. Зрештою йому сорок два роки, а Міранді сімнадцять.

— Телефонуй мені, як тільки про щось довідаєшся,— каже вів.

Ви, мабуть, подумаєте: Пітеру — кінець: нічого подібного, запевняю вас Люди вриваються в ::;пття іншого, сваряться, розходяться і знову повертаються; члени однієї родини ніколи не розлучаються. Вони вчіплюються одне в одного намертво, стукаються лобами, роздирають одне одного пазурями. Сім'ї. Матері, батьки. Сестри-близнята. Родина — найглибша таємниця, набагато загадковіша, ніж кохання і смерть. Я не бачила батька шість років, але думаю про нього щодня, як і він щодня думає про мене й Міранду. Він живе в Міннеаполісі, а ми в Нью-Йорку. Ми ніколи не жили а ним під одним дахом. Та все одно ми відчуваємо, що він поруч нас, навіть тоді, коли зовсім ніколи не думаємо про нього, нам несила уникнути одне одного.

Дочка, батько. Батько значив для тебе, мамо, не більше, ніж перший-ліпший чоловік; він — випадковий знайомий, за якого ти вийшла заміж і з яким розлучилася вже чотири місяці по тому. Ти захоплювалася його стриманістю і вишуканими манерами, а згодом у колі своїх приятелів ти глузувала з його стриманості і старомодних манер. Він став посміховиськом... З усіх, кого ти любила в своєму житті, ти згодом знущалася, як могла, віддавала їх на посміх. Це вже, мабуть, такий у тебе особливий хист, мамо,— глузувати з усіх і усього.

Та найбільше посміховисько це ти, мамо. Ми намагалися відбутися жартом. Ми фантазували, обдумуючи план втечі, втекти, хряснути перед твоїм носом дверима, піти назавжди. Та ми ніколи не залишимо тебе, як і ти нас, наші узи міцні. Ми з Мірандою, ненавидячи тебе, ненавидячи одпа одну, поєднані між собою так міцно, ніби ще й досі лежимо в тій теплій оболонці, яку омиває потік твоєї крові, і наші судини, наші черепи тільки зараз починають поволеньки, ніби знехотя, відділятися... крихітпа цятка життя, зародок, два пуголовки, дві риби — два ссавці, дві доньки, доньки Мадлен Репдл.

Загули кінокамери. Ти перевершуєш саму себе, досягаєш неможливого. Розкішний чудовий світ навкруги. А я в цей час блукаю біля фонтана на Плазі, дівчина без сумочки, одна з двох сестер-близнючок,— ще цілу годину я не знаю, що робити. Фонтан зацікавив мене, я мимоволі починаю його розглядати. Крихітні отвори, з яких б'є вода. Мені кортить ускочити в фонтан і змити з себе весь цей жах, усі думки. Було б добре перевтілитись у когось іншого, як це робиш ти, мамо, або до нестями наковтатися наркотиків, як Міранда, тоді б мене не катували всі ці спогади. Вода іскриться в сонячному світлі —трохи дивне сьогодні світло, ніби масне від брудного повітря. Здасться, ще

мить —1 спалахне веселка... Я дивлюся на фонтан, і в голові мені ворушиться думка, про яку соромно й казати. Та я скажу, бо хочу, щоб ти знала все.

Якщо Міранда накладе на себе руки, я буду єдиною твоєю донькою.

Ти говориш без упину. Люди зачудовано дивляться на тебе. їх вражаєш ти, твоє завзяття, твоя життєрадісність, твій невтомний голос. Тебе показуватимуть у телевиставі, а ти навіть не станеш її дивитися. Ми з Мірандою раніше дивилися всі твої виступи, крижаніючи з жаху, що ти осоромишся. Але ти так і не осоромилась. Жодного разу. Ми ходили і на ту твою виставу, що мала найбільший успіх — дванадцятирічні сестри-близнята в пальтечках і шапочках з леопардового хутра — так пас і сфотографували всіх трьох,— ти в центрі, ми по боках,—для "Гарперс базар"... Ти мала тоді шалений успіх у тій п'єсі "Троє за склянкою чаю"; щось про експансивну коханку мільйонера-шпигуна, араба-гульвісу, російського дипломата тощо. Нам запам'яталось лише, як ти походжала по сцені, демонструючи своє тіло, кидаючи виклик усім іншим тілам, ображаючи звичайних людей. Ми тоді з Мірандою були схожі, мов дві краплі води: однакового зросту, павіть важили однаково...

І коли я сиджу на уроці музики, в три погибелі скорчившись над клавішами, зйомка на телестудії ще триває. Ти справжній фахівець! У тобі все фахове, все на продаж. Ти майже не помиляєшся. А я б'юся над цією фантазією Моцарта, яку вже товкла разів п'ятсот і вдома можу зіграти навіть з заплющеними очима, але тут, під пильним оком мого літнього вчи-теля-угорця, емігранта з яскравим минулим, я раз у раз фальшивлю, пальці задубіли і не згинаються, все невлад. Дуже глибоко засіла в мені ненависть до успіху; ніколи мені не вилюдніти. І Міранда невдаха. Роками ходила вона до художньої студії —і все мар-

но. Я вчилася грати на скрипці — і теж шкода праці. Обидві ми ходили до балетної студії. Обидві вчили "сценічне мистецтво". Тепер я знову взялася за фор-теп'яно, а Міранда, перед тим як устряла в халепу, бавила час в Грінвіч-Вілліджі, займаючись керамікою та ювелірним ремеслом. Нам треба вступити до університету, та це відтягне "визнання" нашої "майстерності" аж на чотири роки. Я дотепер ще мрію про афіші, які сповістять про мій перший концерт, про мій негучний, але блискучий дебют... але тут, у цій вогкій кімнаті без кондиціонера, я весь

час збиваюся і не можу зосередитися. Ноти, мамо,— не слова, які ти запам'ятовуєш так легко. Мені нічого не лізе в голову. Я не здатна мчати по клавішах, як ти мчиш по словах, ніби богиня біжить по хвилях, ледь торкаючись їх.

— Зупиніться. Почніть усе спочатку. Я зупиняюсь і починаю спочатку.

— Навіщо так метушитись... у вас є таке слово "метушитись?" Ви граєте, ніби мишка сновигає... це негаразд... це ріже слух.

Година минає. Урок скінчився. Я вільна, а ще тільки третя година. Ще й не пішла Джонні, прибиральниця. Ага, я відклала для чистки твій оксамитовий костюм,—ти геть забула про нього. Я поволі чвалаю додому. Ось ресторан, до якого ти тоді заходила... будівельний майданчик, від ударів пневматичного молота аж занила в грудях; я невимовно нещасна — стільки шуму, стільки чужих облич... Я бачу своє відображення у вітрині антикварної крамнички: ніжпе бліде обличчя, таке ніжне, як тільце молюска, схованого в черепашці, фе, які бридкі істоти ховаються в черепашках! Мені треба подзвонити тобі, мамо, викликати додому. Треба подзвонити в поліцію. Треба розшукати людей, з якими останній час бувала Міранда... та їхні імена, якщо я коли й знала їх, начисто вивітрилися з пам'яті, отже, я нічого не можу зробити. Я безпорадна.

З вентилятора дорогого ресторана тхне часником І смальцем. Я сьогодні забула поїсти, після китайського рагу, яким ми вчора повечеряли (його принесли у розірваному пакунку), й ріски в роті не мала. Матері наших приятельок завжди намагались нас нагодувати, їх лякали наші пласкі груди й худющі ноги. Матері наших приятельок завжди намагалися нагодувати їх, своїх доньок. Але в твоєму домі рідко готують їсти. Все ніколи. В нашій жахливій кухні, де вільно гуляють протяги, водяться лише заплiснявілі концентрати, завжди трохи прокисле молоко, підгорілі грінки — горіле ми зішкрібаємо просто в раковину. Ми так і не купили доброго тостера, незважаючи на твої

мільйони доларів. У тебе не знайшлося часу подумати про новий холодильник, про нову плиту, ми живемо в нашому аристократичному хмарочосі, де вільно гуляють протяги, серед допотопних громіздких меблів, зате маємо право обмінюватися скрушно-співчут-ливими зауваженнями з мільнонершами, коли здибуємося з ними в труському ліфті,— вони, як і ми, скаржаться па власника будинку, хитають головами. Безпорадні ньюйоркці, віддані на поталу незворушним власникам будинків... безпорадні в наших норкових та леопардових манто, наші голови, причавлені закопченим небом, гудуть від пронизливого виття сирен... "Я ніде більше не зможу жити",— завжди казала ти про наше помешкання своїм дзвінким владним голосом. Ніхто тобі не заперечував.

Я плетусь додому. Ще п'ятнадцять кварталів. Який спекотний, задушливий день! Мене навіть починає трохи млоїти від усюдисущого міського смороду — запаху їжі та відпрацьованих газів. Навпроти парку ло-точник продає бутерброди з гарячими сосисками. Кульки підсмаженої кукурудзи. Морозиво в шоколаді. На морозиві зернятка арахісу, коли я бачу їх, мені аж живіт підводить від голоду і нудоти, і я зі злістю думаю: "Чому ти не нагодуєш мене? Чому ти поїхала, не погодувавши мене?"

Я раптом пригадую той ранок в Аспені, сніданок у виповненому повітрям і сонцем ресторані, високо в горах. Пітер з нами. Ми вчотирьох прилетіли сюди на суботу й неділю покатались на лижах. Того ранку я зрозуміла, яка ти жінка, мамо. Ти підбирала грінкою рідкий яєчний жовток на тарілці, і одночасно розправлялася з Пітером. Ти заздалегідь вирішила спекатись його, чи це тільки в ту хвилину спало тобі на думку? В усякому разі ти ного вигнала. А ми з Мірапдою сподівалися, що Пітер стане нарешті твоїм чоловіком, і що ти вже з ним не розлучишся, як з попередніми. Ми просто обожнювали його. І ось на тобі:

— Я не кататимусь сьогодні на лижах. Розв'язуватиму кросворди. Взагалі мені сьогодні не хочеться виходити. Візьми дівчаток, Пітере, і, бога ради, відсунься далі... Терпіти не можу, коли мене торкають...

І раптом, на наш великий подив, шаленство спалахнуло в твоїх очах, і ти при нас свистячим шепотом почала казати Пітерові:

— Ти мені осоружний! З мене досить! Будь ласка, не перебивай, будь ласка, вертайся додому. Вертайся до своєї дружини! Сьогодні я розв'язуватиму кросворди. Мені треба зібратися з думками. Я не можу з тобою розмовляти, мені ніколи, через десять хвилин у мене телефонна розмова... Гаразд, я скажу тобі все! Я з тобою нічого не відчуваю. Ти розумієш, про що я кажу. Ти мене не задовольняєш. Я старалася, але нічого не вийшло, я зазнала повної поразки, давай про це забудемо... і якщо говорити відверто, чоловіки мене мало цікавлять, це моя таємниця, моя таємна вада... Мені взагалі незрозуміло, чому жінки закохуються в чоловіків. Мабуть, це залежить від культури. Детермінізм культури. Я читала, що характер жінок зумовлюють культура й спадковість. Але я нічим не можу зарадити —з чоловіками я майже нічого не відчуваю. І ніколи не відчувала. Можливо, я пе досить наполеглива, мабуть, жінці треба цілком на цьому зосередитись. Але в ліжку мені бракує часу. Надто багато всяких думок. Певно, жінки, які байдики б'ють, можуть годинами безтямно лежати в обіймах чоловіків, не зпаю, тільки в мене вистачав інших клопотів, я думаю про свою роботу, мені кожна хвилина дорога, і я не збираюся виправдуватися в тому, що я така...

Ось що ти наговорила тоді за сніданком.

Твій робочий день уже скінчився. День нелегкої праці. Ти приймеш ванну, вип'єш коктейль, обідатимеш; декорації зміпюються, оркестранти перегортають ноти, ти застібаєш блискавку на вузькій сукні з жовтого шовку. Стоїш босоніж у своїй кімнаті. На кілька хвилин ти — сама. Ти вмикаєш телевізор — я в цей час у нашій квартирі теж вмикаю телевізор — і ми обидві, хвилюючись, чекаємо програму новин. Ти дивишся рекламу автомобіля нової марки — "скорпіон": нахилившись пабік, він шалено женеться піщаними дюнами, за кермом красуня з довгим білявим волоссям; я дивлюся рекламу шампуню для волосся — він мерехтить і піниться на голові патурниці, що скидається через те на

страхітливу Медузу. Ми чекаємо останніх вістей. У Південній Каліфорнії невеликі підземні поштовхи. Заворушення в Гарлемі. Позачергова сесія ООІІ. У губернатора одного з штатів на Середньому Заході викрадепо трьохрічну доньку. І раптом, чогось злякавшись, ти вимикаєш телевізор. Що ж тебе налякало? Я ніби заворожена не відриваюся від екрана — показують уривки зі знятої сьогодні по обіді хроніки: після аварії на електростанції з метро виводять нажаханих людей. їхні обличчя позначені мудрістю; вони пережили жах, пізнали місто, де живуть.

У цьому місті смерть Міранди здасться зовсім не страшною.

Ти зачаровувала нас, мов Медуза. Ти ходила кімнатами нашої квартири голісінька, завчаючи ролі, намиливши свої фантастичні, витравлені перекисом водню коси, розмовляючи по телефону. Хіба личить дочкам бачити свою матір голою? Ми з Мірандою відверталися від тебе, знічені її злякані. Ні, нам ніколи не стати СХОЖИМИ на тебе; ти нічого не могла розповісти нам про нас самих. Коли ти якось вийшла до нас із обмотаною рушником головою, з виголеними бровами, в мокрій брудній сорочці, і Міранда розплакалася, я зрозуміла, що в тебе ми нічого не зможемо навчитися... "Вона ненормальна! Психопатка!" — скрикнула Міранда.

У твоєму номері готелю дзеленчить телефон. Дзвонять важливі для тебе люди. Тут теж дзеленчить телефон — шукають тебе, чемно розпитують, де ти і коли будеш. "Вона повернеться в понеділок",— відповідаю я. Нарешті ти готова — бюст утиснуто у вечірню сукню, важкі кришталеві підвіски, на очах бірюзові тіні, два ряди золотих віїі на верхніх повіках і по одному на нижніх — вони яріють мов зорі — металеві на вигляд, надзвичайні і несправжні. Блищать губи, відтінені фіолетовим контуром, але вкриті шаром світло-персикової, майже бронзової помади. Яка розкіш! Ти здаєшся мертвою, але смерть тобі до лиця. Ти вже біля дверей, і в цю хвилину дзвонить телефон, але ти виходиш з кімнати, щебечучи про щось з людьми, які прийшли за тобою, тобі не хочеться повертатися і розмовляти. Тут також дзвонить телефон, я беру трубку і одразу здогадуюсь, що це про Міранду —

шанобливе мовчання, нарешті обережне професійне запитання: "Це квартира Мадлен Рендл?"

Тобі ніяк не вдається пристебнути ремінь. Ти випила надто багато джину. Літак, розвертаючись, накренився, і ти з надією думаєш про смерть — рев падіння, удар, фотографії в газетах... даремні мрії, політ проходить ідеально, пасажирам ніщо не загрожує. Літак щасливо приземляється. Ти з зусиллям встаєш, ніби велетенська обвисла куля, з якої випустили повітря. Ти плакала?

На твоєму залитому слізьми обличчі не видно слідів горя, але ж ти зараз не в ролі враженої горем матері, ти сама — скорботна мати, і лицедіяти немає потреби.

Я зустрічаю тебе. Сама. Меріон, дівчинка зі страдницьки насупленим чолом, напрочуд невагома, ніби безплотне відображення в дзеркалі, близня без своєї сестри-близняти. Мене штовхають з усіх боків. В аеропорту панує напруження. Невже людям здається, що на них упаде літак? Газетні заголовки сповіщають сенсаційпі новини: замах на президента, загадкові ядерні вибухи у Тихому океані... Газетні заголовки рясніють в усіх кіосках, збивають нас з пантелику і вселяють неспокій; ми кружляємо по велетенському, мов місто, аеровокзалу, чекаючи відльоту до інших міст чи прибуття тих, кого ми зустрічаємо; тиняємось, мов неприкаяні. Та твій літак приземляється неушко-джений. Люди полегшено зітхають. Невже справді була небезпека? Невже небезпека чигає завжди? Літак підрулює до майданчика і зупиняється... підвозять трап... Я ще виснажена моїми вчорашніми відвідинами Міранди в лікарні, та давно хвилюваг/ля пробуджується в мені. Чи ж пізнають її? Чи поцілує вона мене? Чи люди зрозуміють, що я її донька?

Двері широко розчиняються, виходять перші пасажири. Я кидаюся вперед, спрагло вдивляючись. Я маю бачити все. Де ж ти? Першими виходять три чоловіки, за ними жінка з дитиною. Ще одна жінка, не ти. Л тоді... тоді з'являєшся ти... Так, це ти, Мадлен Рендл.

Але ти інша, ніж завжди, ти невпізнанно змінилася... ти спинилася у дверях, ніби боїшся ступити на трап...

Плечі твої зсутулені. Ти дивишся на нас, юрбу тих, що прийшли зустрічати. Я махаю тобі руками, та ти не помічаєш мене. Сонячне світло, мабуть, сліпить тебе, ти мружиш очі без темних окулярів... І коли ти мружиш очі, я здалеку помічаю страждання на твоєму обличчі. Надто бліде у тебе обличчя. Надто багато на ньому косметики. Твоє біляве волосся скуйовджене. Твоє тіло — тіло літньої жіпки. Тепер я це бачу. Всі це бачать. Ти вагаєшся ще мить, а тоді ступаєш на трап... ти сходиш, тримаючись за поручень, наче боїшся впасти. Якщо ти й упадеш, тебе зразу ж підхоплять байдужі руки чергового в уніформі, що стоїть унизу, віп, здається, теж тебе не впізнає. Ніхто не впізнає тебе.

Я поспішаю до тебе, розштовхуючи юрбу. Я хочу взяти тебе за руку. Хтось заступає мені дорогу, я кидаюся вбік, але тебе вже не видно... де ж ти? Тебе ніде не видно! Якась блондинка поспішає до воріт, та це не ти. Вона — не ти. Незнайома жінка з русявим волоссям і білим привабливим обличчям — то не твоє обличчя! Не ти! Я тупо дивлюся на неї, мені не хочеться розлучатися з нею. Авжеж, це не ти. її зустрічає хтось інший, бере під руку, цілує в напудрену щоку...

А ось ти, ти стоїш у дверях літака, ніби в рамці кінокадру. Тепер я бачу, що це ти, без сумніву, ти — в сірому костюмі, як належить занепокоєній, але не згорьованій матері, куца спідничка, величезні окуляри від сонця. На голові у тебе щось на зразок сріблясто-сірого тюрбана. Так, це справжня Мадлен Рендл. Не такою я чекала тебе побачити... Не знаю, чи ти дивишся на мене, чи ні, в усякому разі, ти простуєш до мене, йдеш дуже швидко, несучи в руках білу валізку, і люди, бачачи тебе, розступаються, неясно впі-

знают и тебе, захоплюючись і гніваючись на твій заклопотаний підкреслено значущий вигляд скорботи. Скорбота на твоєму обличчі — ніби вогонь маяка, ніби світло реклами, надто яскрава для наших очей. Вона видається надто яскравою і Міранді, яка лежить в лікарняній

палаті, безсловесна, задурмапена величезною кількістю таблеток... Ще кілька кроків, і ти підійдеш до мене, і в цю останню мить я затуляю обличчя руками і плачу. Ні, ти надто сильна для мене — твоє обличчя надто яскраве!

Ти відслоняєш моє обличчя своєю дужою рукою без рукавички. "Меріон!" — кажеш ти. Це наказ, якому годі не підкоритися. Ти знову вдома.